

Human Rights Watch

Controlling Bodies, Denying Identities. Human Rights Violations against Trans People in the Netherlands.

September 2011

In 1985 was Nederland één van de eerste Europese landen die transgenders het recht gaven op wettelijke erkenning van hun genderidentiteit. Vijfentwintig jaar later staat Nederland niet langer bovenaan in het bevorderen van de emancipatie van transgenders. Sterker nog, het beleid van Nederland op dit gebied botst met internationale mensenrechten en effectievere praktijkervaringen.

Volgens artikel 1:28 van het Burgerlijk Wetboek mogen transgenders hun geslacht in hun geboorteakte namelijk alleen wijzigen op voorwaarde dat zij hun geslacht hebben veranderd via hormonen en/of operaties en zij onvruchtbaar zijn gemaakt. *[Opmerking: inmiddels staat de Tweede Kamer achter een wetsvoorstel waarin deze voorwaarde uit artikel 1:28 wordt verwijderd. Zie het volgende artikel. Het wetsvoorstel wacht nog op goedkeuring door de Eerste Kamer.]* Deze voorwaarde schendt het recht op zelfbeschikking en lichamelijke integriteit en is daarmee in strijd met andere Nederlandse en internationale wetgeving.

De groep transgenders in Nederland is heel divers. Artikel 1:28 beïnvloedt transgenders dan ook op verschillende manieren. Transgenders die een medische behandeling willen ondergaan, gaan een lang medisch traject in: het duurt jaren voordat zij het punt bereiken waarop zij aan de voorwaarde in het artikel voldoen. Tot die tijd moeten zij leven met identiteitsdocumenten die niet aansluiten bij hun genderidentiteit, waarmee een fundamenteel aspect van hun persoonlijkheid wordt ondermijnd. Daarnaast zijn er ook mensen die helemaal geen medische behandeling willen ondergaan maar wel hun geslacht in hun geboorteakte willen wijzigen. Zij hebben hiertoe nu geen mogelijkheid. Ten slotte zijn er ook nog transgenders die zich noch man noch vrouw voelen. Het is het overwegen waard of zij de geslachtsaanduiding op hun geboorteakte moeten kunnen laten verwijderen.

Human Rights Watch adviseert de Nederlandse overheid het volgende:

- Verwijder de voorwaarde uit artikel 1:28 van het Burgerlijk Wetboek om via hormonen en/of operaties het geslacht te veranderen en om onvruchtbaar te zijn.
- Overweeg om de voorwaarde te schrappen dat transgenders een expertverklaring nodig hebben die bevestigt dat de persoon een langdurige overtuiging heeft dat hij of zij tot het andere geslacht behoort. Vertrouw op de overtuiging van de transgender individuen zelf, dit blijkt uit praktijkvoorbeelden beter te werken.

- Indien de expertverklaring wel een vereiste blijft, zorg er dan voor dat er voldoende relevante experts zijn die een dergelijke verklaring binnen korte tijd kunnen afgeven.
- Voorkom dat transgenders die hun voornaam willen veranderen dit niet mogen omdat hun nieuwe naam 'ongepast' zou zijn gezien hun geslacht zoals dat op de geboorteakte staat.
- Voorkom een minimumleeftijd in het recht op het veranderen van geslacht. Individuele omstandigheden van kinderen, inclusief de mening van het kind zelf, moeten bepalend zijn voor de vraag of zij al op vroegere leeftijd beginnen met geslachtsveranderende stappen.
- Onderzoek mogelijkheden om tegemoet te komen aan transgenders die zich noch man noch vrouw voelen. Stimuleer organisaties en bedrijven bijvoorbeeld om mensen de mogelijkheid te geven om hun geslacht niet te specificeren bij het invullen van persoonlijke gegevens.
- Betrek transgenders en organisaties die hen representeren in het ontwikkelen van beleid. Ontwikkel met hen ook maatregelen om discriminatie en uitsluiting van transgenders tegen te gaan. Verzamel zo veel mogelijk gegevens over de mensenrechtensituatie van transgenders via onderzoeken.
- Garandeer dat transgenders toegang hebben tot relevante medische en psychische hulp. Zorg ervoor dat voor deze hulpverleners een training beschikbaar is over de specifieke behoeften en rechten van transgenders.